

ZAKON
O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH GRADBENEGA ZAKONA

I. UVOD

1. OCENA STANJA IN RAZLOGI ZA SPREJEM PREDLOGA ZAKONA

Gradbeni zakon (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP; v nadaljnjem besedilu: GZ-1) v 89. členu strožje od Gradbenega zakona (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20, 15/21 – ZDUOP in 199/21 – GZ-1; v nadaljnjem besedilu: GZ) določa, da je za gradbenega inšpektorja lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbenke, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj ravni druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in delovne izkušnje s področja graditve objektov.

Velik vzpon gradbene panoge botruje velikemu pomanjkanju kadrov na področju gradbeništva. Tako uzakonjenje višje izobrazbene stopnje za zasedbo delovnega mesta gradbenega inšpektorja je dejansko težko izvedljivo, saj se pomanjkanje kadra pozna tudi na področju zaposlovanja gradbenih inšpektorjev.

Iz načrta dela Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor za leto 2023 (po novem Inšpektorat Republike Slovenije za naravne vire in prostor, v nadaljnjem besedilu: IRSNVP), januar 2023, izhaja, da je na dan 1. januarja 2023 imel IRSNVP zaposlenih 67 gradbenih inšpektorjev. Že z GZ je bila tudi načrtovana zaposlitev dodatnih 25 gradbenih inšpektorjev, do realizacije katere pa nikoli ni prišlo.

V dopisu Varuha človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljevanju: Varuh), št. 10.2-10/2022-2-OCE z dne 9. 9. 2022, naslovljenega na Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSOP) je navedeno, da Varuh pri svojem delu že vrsto let opozarja na velik kadrovski primanjkljaj inšpekcijskih služb, med drugim tudi na IRSNVP. Varuh na problematiko kadrovske stiske inšpekcijskih služb redno opozarja tako ob obravnavi pobud, kot tudi v svojih letnih poročilih. Varuh navaja, da če je inšpektorjev premalo, se ne morejo učinkovito odzvati na prejete prijave, niti ukrepati na podlagi lastnih opažanj in zaznav. Posledično se kršitve ne odpravljajo, vprašljiva pa je tudi preventivna funkcija inšpekcijskih postopkov.

GZ-1 določa, da se z vzpostavitvijo sistema eGraditev poslovanje na področju graditve lahko izvaja izključno v elektronski obliki, razen z zakonom dovoljenih izjem (postopanje s stranskimi udeleženci, poslovanje v postopku izdaje gradbenega dovoljenja za nezahtevni objekt in spremembo namembnosti, poslovanje v skladu s IV. poglavjem devetega dela GZ-1, poslovanje v postopku izvajanja inšpekcijskega nadzora). Po vzpostavitvi eGraditve se bodo zahteve, izjave, prijave, sklepe in odločbe določene kot jih določa GZ-1 vlagale oziroma izdajale samo preko tega sistema.

Sistem je kompleksen in se v veliki meri razlikuje od primerljivih sistemov v državi. Podpira celoten proces od izdaje gradbenega dovoljenja, prijave začetka gradnje, izdaje uporabnega dovoljenja in ostale predpisane postopke pridobivanja dovoljen (npr. odločba o legalizaciji objekta). Sistem podpira vnos številnih podatkov, pri čemer se vnaša tudi prostorske podatke (ki se vnašajo prek grafičnih pregledovalnikov), kar še dodatno poveča samo kompleksnost

sistema. V sistem se nalaga številna gradiva, ki so lahko količinsko izjemno velika (npr. projektna dokumentacija) in obsega več sto različnih »ekranov«, ki uporabnika vodijo skozi posamezne postopke.

Sistem bo podpiral veliko število uporabnikov. V sistem eGraditev bo po vzpostavitvi na celotnem območju Republike Slovenije vključenih približno 10 000 registriranih uporabnikov. Največje število uporabnikov predstavljajo pooblaščen strokovnjaki (pooblaščen arhitekt, pooblaščen krajinski arhitekt, pooblaščen inženir ali druga pooblaščen oseba s področja arhitekture, krajinske arhitekture, gradbeništva, elektrotehnike, strojništva, tehnologije, požarne varnosti ter geotehnologije in rudarstva, ki je vpisana v ustrezeni imenik na IZS ali ZAPS v skladu s svojimi poklicnimi nalogami po zakonu, ki ureja arhitekturno in inženirsko dejavnost), uporabniki na občinah (1 000), mnenjedajalci (1 000), upravne enote (600), inšpektorati (300), Ministrstvo za naravne vire in prostor (50). Sistem bodo kot investitorji ali stranke v postopku lahko uporabljali vsi državljani Republike Slovenije ter druge tuje pravne in fizične osebe.

GZ-1 določa, da se sistem eGraditve vzpostavi enotno 1. 1. 2024 na območju celotne Slovenije, kar je glede na kompleksnost sistema tehnično neizvedljivo. Zaradi velikega števila uporabnikov je sistem nemogoče uvesti sočasno za območje celotne Slovenije.

Pri uvedbi tako kompleksnega sistema kot je eGraditev za tako veliko število uporabnikov je pomembno dejstvo tudi, da je kljub testiranju in pilotnem delovanju sistema, ki se izvaja pred uvedbo sistema, nemogoče vnaprej predvideti čisto vse potencialne napake ali nedoslednosti, ki bi se v sistemu lahko pojavile po sami uvedbi. Izkušnje pri uvedbah tovrstnih sistemov so, da se šele ob pravi produkcijski uvedbi pokažejo določene uporabniške pomanjkljivosti. Te sicer ne vplivajo na pravilno delovanje sistema, jih je pa potrebno, zaradi same komunikacije z uporabniki, odpraviti. Odprava takih napak največkrat pomeni nadgradnjo sistema, ki je pri tako velikem sistemu kot je eGraditev dolgotrajna in lahko povzroča težave uporabnikom sistema in potencialno podaljša postopke izdaje dovoljenj.

2. CILJI, NAČELA IN POGLAVITNE REŠITVE PREDLOGA ZAKONA

2.1 Cilji

Z namenom rešitve kadrovske problematike gradbene inšpekcije se širi nabor možnih oseb, ki se lahko imenujejo za gradbenega inšpektorja. Zahtevano strokovnost imenovanih oseb se zasleduje z zahtevano stopnjo izobrazbe (druga stopnja) in zahtevanimi delovnimi izkušnjami s področja graditve objektov. Poleg tega se po novem dovoljuje nižja stopnja izobrazbe (prva stopnja) ob dodatnem pogoju štirih let delovnih izkušenj s področja graditve objektov. S tem se bo omogočila tudi delitev dela znotraj same inšpekcije.

Za kakovosten način uvedbe sistema za posamezne uporabnike in ustrezno nudenje podpore pri uvedbi se predvidi postopno uvedbo. S tem se v največji možni meri izogne morebitnim večjim zastojem pri delovanju sistema in potencialno možnemu podaljševanju postopkov.

2.2 Načela

S spremembami in dopolnitvami gradbenega zakona se sledi načelu sorazmernosti, odgovornosti in določnosti. Z namenom zagotavljanja učinkovitega nadzora in preventivne funkcije inšpekcijskih postopkov se omogoča širši nabor možnih oseb, ki se lahko imenuje za gradbenega inšpektorja, pri čemer se z zahtevnimi delovnimi izkušnjami zagotavlja, da se ohranja stopnja strokovnosti.

Postopnost uvedbe sistema eGraditve je primeren in nujen ukrep, s katerim se zagotavlja kakovost uvedbe sistema z največjo možno zanesljivostjo in zmanjšuje tveganja, povezana z

vzpostavitev sistema na območju celotne Slovenije.

2.3 Poglavitne rešitve

Zakon o spremembah in dopolnitvah Gradbenega zakona v 1. členu spreminja obstoječi 89. člen GZ-1 tako, da se dosedanji 89. člen GZ-1 spremeni na način, da se v novem 89. členu v prvem odstavku kot pogoj za imenovanje gradbenega inšpektorja določi izobrazba, pridobljena po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj ravni druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo ter delovne izkušnje s področja graditve objektov. V drugem odstavku pa se dodaja možnost imenovanja oseb za gradbene inšpektorje tudi za osebe s prvo stopnjo izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, pri čemer je zanje posebej dodan še pogoj najmanj štirih let delovnih izkušenj s področja graditve objektov, s čimer se sledi zahtevi po strokovnosti gradbenih inšpektorjev.

S spremembo 137. člena GZ-1 se določa postopnost uvedbe sistema tako, da se določa etape datume uvedbe sistema eGraditve na območju posamezne upravne enote in za postopke vodene na ministrstvu, pri čemer je 5. januar 2025 končni datum vzpostavitve sistema eGraditve na območju celotne Slovenije. Do vzpostavitve sistema eGraditve na celotnem območju se tako sistem eGraditve za poslovanje uporablja sistem eGraditve le na omejenem območju posamezne upravne enote skladno s termini določenimi v zakonu. Na končni datum vzpostavitve sistema eGraditve na območju celotne Slovenije pa je vezan začetek uporabe določb glede plačila komunalnega prispevka pri prijavi začetka gradnje in prijave izvajanja novogradnje stavbe, ki je enostavni objekt.

Zakon določa način poslovanja za območja na katerih sistem eGraditve še ne bo uveden, pri čemer določa, da se posluje po dosedanjih načinih v skladu s splošnimi predpisi o upravnem poslovanju. Določa, da se dokumentacija, ki jo izdelujejo pooblaščen strokovnjaki razen projektne dokumentacije za pridobitev mnenja in gradbenega dovoljenja prilaga v elektronski obliki ter določa, da se sporočanje izvaja po elektronski pošti.

3. OCENA FINANČNIH POSLEDIC PREDLOGA ZAKONA ZA DRŽAVNI PRORAČUN IN DRUGA JAVNA FINANČNA SREDSTVA

Predlog zakona nima finančnih posledic na državni proračun in na druga javna finančna sredstva.

4. NAVEDBA, DA SO SREDSTVA ZA IZVAJANJE ZAKONA V DRŽAVNEM PRORAČUNU ZAGOTOVLJENA, ČE PREDLOG ZAKONA PREDVIDEVA PORABO PRORAČUNSKIH SREDSTEV V OBDOBJU, ZA KATERO JE BIL DRŽAVNI PRORAČUN ŽE SPREJET

Predlog zakona ne predvideva porabe proračunskih sredstev.

5. PRIKAZ UREDITVE V DRUGIH PRAVNIH SISTEMIH IN PRILAGOJENOSTI PREDLAGANE UREDITVE PRAVU EVROPSKE UNIJE

Ne glede na to, da predlog zakona ni predmet usklajevanja s pravnim redom Evropske unije, smo opravili hiter pregled ureditve v pravnih sistemih nekaterih držav članic Evropske unije.

V Republiki Hrvaški je področje gradbenih inšpektorjev urejeno v *Zakonu o Državnem inspektoratu*, NN 115/18, 117/21, ki velja od aprila 2019. Zakon v 49. členu opredeljuje naloge višjega gradbenega inšpektorja – specialista, višjega gradbenega inšpektorja, gradbenega

inšpektorja, za katere je zahtevana enaka izobrazba z razliko zahtevanih delovnih izkušenj, ter gradbenega inšpektorja II, za katerega je zahtevana ustrezno nižja izobrazba in delovne izkušnje. Za vse je zahtevan opravljen državni strokovni izpit in opravljen strokovni izpit za opravljanje gradbenih del.

V Republiki Hrvaški predpisuje Zakon o gradnji (NN 153/13, 20/17, 39/19, 125/19; veljaven od 28. 12. 2019) elektronsko poslovanje v postopkih za pridobivanje gradbenega dovoljenja. Določa obveznost županij in mest, katerih organi opravljajo naloge prostorskega načrtovanja in gradnje, zagotoviti tehnične pogoje za upravne organe in druge osebe javnega prava, ki sodelujejo v postopkih določanja posebnih pogojev in pogojev povezovanja ter izdajanja potrdil o glavnem projektu v programu *eDozvola*, vključno z dostopom do elektronske oglasne deske v dveh letih od uveljavitve zakona. Gre za vzpostavitev storitve *eDozvola* s strani ministrstva. Dokler niso bili zagotovljeni predpisani pogoji, se je komuniciralo v analogni obliki.

Preko javnega portala *e-Državljeni*, ki je v celoti prilagojen elektronskemu poslovanju, so uvedli elektronsko poslovanje pridobivanja gradbenega dovoljenja *eDozvola*. Prosilci za izdajo dovoljenj za gradnjo in uporabo stavb ter drugih aktov lahko preko javnega portala izpolnjujejo zahteve elektronsko, dodajo prispevke in projekte ter kadar koli preverijo, v kateri fazi se njihova zahteva rešuje. Sistem *eDozvola* je del informacijskega sistema za prostorsko načrtovanje (ISPU). Do začetka leta 2017 so se delu *eDozvole* vključili vsi upravni organi, ki izdajajo gradbene akte v Republiki Hrvaški. V letu 2019 so sistem nadgradili z novim modulom *eKonferenca*, preko katerega se predloži, zbere in obdela vsa dokumentacija, potrebna za izdajo gradbenega dovoljenja.

Javni uslužbenci v okviru javne uprave objavljajo in si izmenjujejo dokumente preko *Government Service BUS* (GSB). Ta servis jim zagotovi podatke in dokumente, ki jih potrebujejo in do katerih so upravičeni. Potrebovali so dve leti, da so zaposlenim izdali 15 tisoč digitalnih potrdil ter jim zagotovili potrebno strojno opremo. Za potrebe brezpapirnega poslovanja javne uprave deluje na področju *eDozvole* 140 servisnih enot, za *ePlanove* pa 600 servisnih enot.

Na Nizozemskem večina inšpektoratov spremlja skladnost predpisov na različnih področjih dela. O tem redno poroča v letnih poročilih. Spremljanje se izvaja na podlagi inšpekcijskih pregledov, uporabljajo pa tudi informacije z drugih virov, kot na primer Statistični urad (CBS) ali Nizozemski inštitut za okoljsko zdravje (RIMV). Inšpektorji predstavijo letni inšpekcijski plan ali večletni inšpekcijski plan. Večina inšpektoratov ima določene prioritete dela za prihodnje obdobje. Glede izpolnjevanja pogojev za zasedbo delovnega mesta inšpektorja se razvija se skupni katalog funkcij (z minimalnimi pogoji, kompetencami, plačo, itd) za vse javne uslužbenke z osrednjo vlado, ki bo postal obvezen. Nekateri inšpektorati so že uvedli nov model. Katalog vsebuje 5 različnih inšpektorskih profilov. Namen tega kataloga je, da se za enako funkcijo prejema enako plačo, pri čemer so potrebne primerljive minimalne kvalifikacije in kompetence. Odgovornost posameznega inšpektorata je, da skrbi za usposobljenost inšpektorjev, če je potrebno pa poskrbijo za primerno izobraževanje. Pogoj za delo inšpektorja je uspešno opravljen izpit. Inšpekcijski svet večinoma izvaja splošna izobraževanja, ki so na voljo vsem inšpektoratom. Inšpektor se identificira z uradno izkaznico, nekateri inšpektorji imajo tudi uniforme (večinoma brezrokavnike ali majice), ki jih zagotovi inšpektorat, z znakom inšpektorata. Le cariniki so polno uniformirani. Inšpektorji, ki opravljajo inšpekcijski nadzor v podjetjih, imajo večinoma službene vizitke z znakom inšpektorata.

V Albaniji področje inšpekcijskega nadzora ureja Inšpekcijski zakon Republike Albanije. Centralni inšpektorat sprejme pravila za splošne kazalce učinkovitosti in kvalitete inšpekcijske aktivnosti in evalvacijske kriterije, pripravi letno poročilo in ga predloži v potrditev svetu ministrov. Trenutno so v fazi formaliziranja indikatorjev učinkovitosti. Centralni inšpektorat sprejme tudi specifične pogoje glede izobrazbe inšpektorjev za državne in lokalne inšpektorate, ter izvaja začetna in periodična testiranja inšpektorjev. Državni in lokalni inšpektorji so se dolžni usposabljanje in pred zaključkom poskusne dobe opraviti poklicni test ter periodično testiranje. Začetne in periodične teste organizira centralni inšpektorat. Z inšpektorjem, ki ne opravi začetnega testa po koncu poskusne dobe, se delovno razmerje ne nadaljuje. Inšpektor je premeščen na drugo delovno mesto, če ne opravi periodičnega testa. V okviru disciplinskega

postopka, kot ga določa uslužbenska zakonodaja, sprejme inšpektorjev neposredno nadrejeni odločitev o odstranitvi inšpektorja. Minimalni izobrazbeni pogoj za inšpektorja je univerzitetna izobrazba. Inšpektor se pri svojem delu identificira z značko, ki jo za državne inšpektorje izda centralni inšpektorat, za lokalne inšpektorje pa izvršni organ lokalne skupnosti.

Za Avstrijo je značilno, da inšpekcijske službe, ki bi bila organizirana v takšni obliki kot pri nas, ne poznajo, in da te zadeve opravljajo različne upravne policije, ki so v glavnem glede zakonodaje, izvrševanja in nadzora podrejene zvezi oziroma v izjemnih primerih zveznim deželam in glede izvrševanja nadzora v še bolj redkih primerih občinam. Inšpektorji na ravni zveze ali dežele pa nimajo samo inšpekcijskih pooblastil, ampak v mnogih primerih nastopajo kot strokovnjaki na določenem področju ali pa kot izvedenci za posamezna področja. Zato poleg inšpekcijskih nalog izvajajo še številne koordinativne, razvojne in pedagoške naloge ter podobne aktivnosti v zvezi z meddržavno aktivnostjo na materialnem področju.

Na Škotskem je leta 2016 škotska vlada uvedla storitev e-razvoja, enotno nacionalno platformo, ki strokovnjakom in javnim uporabnikom omogoča, da prek spleta oddajo vloge za načrtovanje in gradbene standarde (*submit planning and building standards applications*). Gre za temelj digitalne preobrazbe. E-razvoj upravlja škotska vlada v imenu vseh lokalnih organov in organov za načrtovanje na Škotskem, s čimer se zagotavlja enotna spletna storitev v vseh organih. Storitve ima več kot 55.000 registriranih uporabnikov. Obravnava do 95 % vlog za načrtovanje in 80 % vlog za gradbeno dovoljenje, predloženih organom na Škotskem. Spletna portala *eBuildingStandards* in *ePlanning Scotland* sta del storitve *eDevelopment.scot* šotske vlade. Portal *eBuildingStandards* omogoča registriranim uporabnikom izpolnjevanje in predložitev vlog za gradbeni nalog, potrdil o dokončanju in drugih povezanih obrazcev, povezanih s končnim postopkom sistema gradbenih standardov. Uporabniki lahko k vlogi priložijo dokumentacijo, kupijo in označijo lokacijski načrt, vse po elektronski poti. Vloge se sicer še vedno lahko vlaga tudi po klasični, analogni poti.

Po objavi škotske digitalne strategije za načrtovanje in obdobju priprave so marca 2021 začeli izvajati 5-letni program digitalne preobrazbe, v okviru katerega bodo razvijali in izboljševali storitve, kot so jih doslej v kratkoročnem in srednjeročnem obdobju.

6. PRESOJA POSLEDIC, KI JIH BO IMEL SPREJEM ZAKONA

6.1 Presoja administrativnih posledic

a) v postopkih oziroma poslovanju javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona nima administrativnih posledic na poslovanje javne uprave ali pravosodnih organov.

b) pri obveznostih strank do javne uprave ali pravosodnih organov:

Predlog zakona ne prinaša dodatnih obveznosti za stranke do javne uprave ali pravosodnih organov.

6.2 Presoja posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki:

Predlog zakona nima posledic za okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki.

6.3 Presoja posledic za gospodarstvo:

Predlog zakona nima posledic za gospodarstvo.

6.4 Presoja posledic za socialno področje:

Predlog zakona nima posledic za socialno področje.

6.5 Presoja posledic za dokumente razvojnega načrtovanja:

Predlog zakona nima posledic za dokumente razvojnega načrtovanja.

6.6 Presoja posledic za druga področja

Predlog zakona nima posledic za druga področja.

6.7 Izvajanje sprejetega predpisa:

- a) Predstavitev sprejetega zakona:
- b) Spremljanje izvajanja sprejetega predpisa:

Izvajanje predpisa bo spremljalo Ministrstvo za naravne vire in prostor.

6.8 Druge pomembne okoliščine v zvezi z vprašanji, ki jih ureja predlog zakona

Predlog zakona se ne nanaša na druge pomembne okoliščine.

7. PRIKAZ SODELOVANJA JAVNOSTI PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA:

8. PODATEK O ZUNANJEM STROKOVNJAKU OZIROMA PRAVNI OSEBI, KI JE SODELOVALA PRI PRIPRAVI PREDLOGA ZAKONA, IN ZNESKU PLAČILA ZA TA NAMEN:

Pri pripravi predloga zakona ni sodeloval zunanji strokovnjak oziroma pravna oseba.

9. NAVEDBA, KATERI PREDSTAVNIKI PREDLAGATELJA BODO SODELOVALI PRI DELU DRŽAVNEGA ZBORA IN DELOVNIH TELES

- Uroš Brežan, minister, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- Lenka Kavčič, državna sekretarka, pristojna za prostor, Ministrstvo za naravne vire in prostor
- Georgi Bangiev, direktor Direktorata za prostor in graditev, Ministrstvo za naravne vire in prostor

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 199/21 in 105/22 – ZZNŠPP, v nadaljnjem besedilu GZ-1) se 89. člen spremeni tako, da se glasi:

»89. člen

(pogoji za gradbenega inšpektorja)

(1) Za gradbenega inšpektorja je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbence, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj ravni druge stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in delovne izkušnje s področja graditve objektov.

(2) Za gradbenega inšpektorja je lahko imenovana tudi oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbence, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj ravni prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, in ima najmanj štiri leta delovnih izkušenj s področja graditve objektov.«.

2. člen

137. člen se spremeni tako, da se glasi:

»137. člen

(prehodno obdobje do vzpostavitve sistema eGraditev)

(1) Sistem eGraditev se v okviru prostorskega informacijskega sistema, po uvedbi sistema eGraditev pri upravnih organih na območju celotne Slovenije, vzpostavi 6. januarja 2025.

(2) Sistem eGraditve iz prejšnjega odstavka se postopoma uvede na:

- upravni enoti Postojna 1. januarja 2024;
- upravnih enotah Cerknica in Ilirska Bistrica 1. marca 2024;
- upravnih enotah Izola, Koper, Piran in Sežana 1. aprila 2024;
- upravnih enotah Celje, Laško, Mozirje, Slovenske Konjice, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Velenje in Žalec 6. maja 2024;
- upravnih enotah Gornja Radgona, Lenart, Lendava, Ljutomer, Maribor, Murska Sobota, Ormož, Pesnica, Ptuj, Ruše in Slovenska Bistrica 3. julija 2024;
- upravnih enotah Ajdovščina, Dravograd, Idrija, Nova Gorica, Radlje ob Dravi, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec in Tolmin 2. septembra 2024;
- upravnih enotah Brežice, Črnomelj, Hrastnik, Kočevje, Krško, Litija, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica, Trbovlje, Trebnje in Zagorje ob Savi 1. oktobra 2024;
- upravnih enotah Jesenice, Kranj, Radviljica, Škofja Loka in Tržič 4. novembra 2024;
- upravnih enotah Domžale, Grosuplje, Kamnik, Ljubljana, Logatec in Vrhnika 6. januarja 2025 in
- ministrstvu 6. januarja 2025.

(3) Ne glede na peti odstavek 10. člena zakona do 1. januarja 2026 inšpektor, ki je začel postopek inšpekcijskega nadzora nad gradnjo nezahtevnega objekta, drugega pristojnega inšpektorja o začetku postopka nemudoma obvesti po elektronski pošti.

(4) Ne glede na 11. člen zakona v delu, ki se nanaša na elektronsko poslovanje v sistemu eGraditev, se do uvedbe sistema eGraditev pri upravnem organu iz prejšnjega odstavka zahteve, izjave, prijave, sklepi in odločbe iz zakona vlagajo oziroma izdajajo v skladu s predpisi o upravnem poslovanju. Ne glede na prejšnji stavek se prijava postavitve začasnega skladiščnega objekta do 1. januarja 2026 prijavlja v skladu s predpisi o upravnem poslovanju.

(5) Ne glede na prejšnji odstavek se do uvedbe sistema eGraditev pri upravnem organu iz drugega odstavka tega člena projektna dokumentacija za izvedbo gradnje, projektna dokumentacija izvedenih del in dokazilo o zanesljivosti objekta vložijo samo na elektronskem nosilcu.

(6) Ne glede na drugi odstavek 68. člena in osmi odstavek 70. člena zakona v delu, ki se nanaša na javno objavo v sistemu eGraditve, se do uvedbe sistema eGraditev na ministrstvu v skladu z drugim odstavkom tega člena javna objava izvede na osrednjem spletnem mestu državne uprave in državnem portalu eUprava.

(7) Če sta s tem zakonom predvidena seznanjanje in obveščanje mnenjedajalcev, inšpekcije in drugih organov, se ti do vzpostavitve sistema eGraditev obveščajo po elektronski pošti, pri čemer se seznanitev oziroma obveščanje z gradbenim dovoljenjem opravi samo s poslano odločbo brez dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

(8) Dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja, zbirno mapo dokazila o

zanesljivosti in zbirni načrt projektne dokumentacije izvedenih del, na podlagi katerih je bilo izdano gradbeno oziroma uporabno dovoljenje v postopku, začetem pred uvedbo sistema eGraditev pri upravnem organu iz drugega odstavka tega člena, upravni organ hrani deset let po izdaji takšnega dovoljenja.«.

PREHODNA IN KONČNA DOLOČBA

3. člen

(pridobljene pravice gradbenih inšpektorjev)

Gradbeni inšpektorji, ki na dan začetka uporabe tega zakona izpolnjujejo pogoje za opravljanje dela gradbenih inšpektorjev po dosedanjih predpisih oziroma že opravljajo delo gradbenih inšpektorjev, nadaljujejo delo kot gradbeni inšpektorji po določbah tega zakona.

4. člen

(začetek veljavnosti)

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu

S spremembo in dopolnitvijo GZ-1 se ureja kadrovska problematika gradbenih inšpektorjev. Še vedno se ohranja splošna zahteva glede zahtevane izobrazbe s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava najmanj ravni druge stopnje za imenovanje osebe za gradbenega inšpektorja, pri čemer se v prvem odstavku zaradi nepotrebnega podvajanja le ustrezno popravlja zapis naziva izobrazbe. V drugem odstavku se kot alternativa dopušča tudi imenovanje osebe, ki ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih za pridobitev izobrazbe najmanj ravni prve stopnje v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, pri čemer se sledi zahtevani strokovnosti z dodatnim pogojem štirih let delovnih izkušenj s področja graditve objektov. Dolžina zahtevanih delovnih izkušenj je usklajena tudi z Uredbo o notranji organizaciji, sistematizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih (Uradni list RS, št. 58/03, 81/03, 109/03, 43/04, 58/04 – popr., 138/04, 35/05, 60/05, 72/05, 112/05, 49/06, 140/06, 9/07, 33/08, 66/08, 88/08, 8/09, 63/09, 73/09, 11/10, 42/10, 82/10, 17/11, 14/12, 17/12, 23/12, 98/12, 16/13, 18/13, 36/13, 51/13, 59/13, 14/14, 28/14, 43/14, 76/14, 91/14, 36/15, 57/15, 4/16, 44/16, 58/16, 84/16, 8/17, 40/17, 41/17, 11/19, 25/19, 54/19, 67/19, 89/20, 104/20, 118/20, 168/20, 31/21, 54/21, 203/21, 29/22, 80/22, 103/22, 125/22, 25/23 in 74/23), v kateri je za zasedbo delovnega mesta pod zap. št. 92 »Inšpektor«, v nazivu inšpektor III, predpisanih 4 leta delovnih izkušenj.

K 2. členu (prehodno obdobje do vzpostavitve sistema eGraditev)

S spremembo 137. člena GZ-1 se določa postopna uvedba eGraditve. V prvem odstavku je določeno, da je po postopni uvedbi pri posameznih upravnih organih na območju celotne Slovenije, sistem e-Graditve vzpostavljen 6. januarja 2025.

V drugem odstavku so določeni datumi uvedbe za posamezne upravne organe. Kot prva za uvedbo sistema eGraditve je predvidena Upravna enota Postojna, saj je že vključena v testiranje prostorskega informacijskega sistema od prvih verzij naprej in se je izkazala za ključnega partnerja pri uvajanju sistemov in funkcionalnosti na področju graditve in prostora

(Sistem za evidentiranje upravnih aktov – PISUA. Prenovljen sistem za evidentiranje upravnih aktov – PISUA2). V nadaljevanju se postopoma uvajajo vse druge uprave enote, pri čemer se sledi cilju, da se uvajajo posamezne regije v celoti. Kot zadnje se uvaja osrednjeslovenska regija, ki še ni vključena v sistem KRPAN, ki je predpogoj za vzpostavitev eGraditve. Zaradi posebnosti postopkov (npr. integralni postopek) se kot zadnje uvaja ministrstvo.

Določba vzpostavlja razliko med »uvedbo« in »vzpostavitvijo« sistema eGraditve. Uvedba sistema eGraditve pomeni, da je sistem na določeni upravni enoti sicer v polni funkciji, vendar se ga uporablja samo v obsegu upravnega poslovanja za nove postopke, vodene na konkretni upravni enoti, ki že ima uveden sistem. Vzpostavitev sistema eGraditve pa pomeni, da je sistem uveden na teritoriju celotne Slovenije pri vseh upravnih enotah in na ministrstvu. Na datum vzpostavitve (6. januarja 2025) se poleg poslovanja preko eGraditve veže tudi sprememba obveznosti plačila komunalnega prispevka, ki se po tem datumu odmerja ob prijavi začetka gradnje in občina v sistemu eGraditve potrdi plačilo komunalnega prispevka (138. člen GZ-1). Prav tako se na vzpostavitev eGraditve veže obveznost prijave izvajanja novogradnje enostavnega objekta, ki je stavba (prvi odstavek 156. člena GZ-1),

V 10. členu GZ-1 je določen nadzor nad gradnjo, pri čemer se pristojnost deli med gradbenimi, občinskimi in drugimi inšpektorji, pri čemer je v petem odstavku tega člena določena zaveza, da inšpektor, ki začne postopke, druge inšpektorje obvesti preko sistema eGraditve. V tretjem odstavku je določeno, da do vzpostavitve sistema to obveščanje poteka preko elektronske pošte.

V četrtem odstavku se določa način poslovanja na območju upravnih enot in za ministrstvo, kjer sistem eGraditve še ni uveden. V tem primeru se poslovanje veže na splošne predpise o upravnem poslovanju in se s tem omogoča, da se vloge, prijave, izjave, odločbe in sklepe vlagajo ali izdajajo po sedanjih pravilih v fizični ali elektronski obliki. Posebej je določena izjema za prijavo začetka gradnje za postavitev začasnega skladiščnega objekta, ki se že prijavlja na pristojno občino. Za te prijave se določa odlog uporabe eGraditve do 1. januarja 2026.

V petem odstavku se izrecno določa, da se dokumentacija, ki jo izdelata pooblaščen oseb, vplaga zgolj v elektronski obliki ne glede na to, ali se postopek vodi preko sistema eGraditve ali ne. Izjema od tega je le projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja. Pri tem se izrecno določa, da je oblika zapisa na elektronskem nosilcu in ne npr. preko spletnega izmenjevalca datotek.

Šesti odstavek določa mesto javne objave v postopku integralnega gradbenega dovoljenja do uvedbe sistema eGraditve na ministrstvu. V sedmem odstavku se ohranja ureditev, da se do vzpostavitve sistema eGraditev obveščanje mnenjedajalcev, inšpekcije in drugih organov, izvede po elektronski poti. V osmem odstavku je določena obveznost hrambe dokumentacije za upravni organ, pri čemer upravni organ hrani dokumentacijo za postopke, ki niso bili vodeni prek sistema eGraditev. Z uvedbo eGraditve se hramba dokumentacije ureja v okviru prostorskega informacijskega sistema.

K 3. členu (pridobljene pravice gradbenih inšpektorjeva)

Člen zaradi jasnosti in pravne varnosti določa, da gradbeni inšpektorji, ki so na dan začetka uporabe te novele izpolnjevali pogoje za imenovanje oziroma so bili že imenovani za gradbene inšpektorje po Gradbenem zakonu (Uradni list RS, št. 61/17, 72/17 – popr., 65/20, 15/21 – ZDUOP; v nadaljevanju: GZ), ali predhodnih predpisih s področja graditve (Zakon o urejanju naselij in drugih posegov v prostor (Uradni list SRS, št. 18/84, 37/85, 29/86, Uradni list RS, št. 26/90, 18/93, 47/93, 71/93, 29/95 – ZPDF, 44/97, 9/01 – ZPPreb, 23/02 – odl. US in 110/02 – ZUreP-1), Zakon o graditvi objektov (Uradni list SRS, št. 34/84, 29/86, Uradni list RS, št. 40/94 – odl. US, 69/94 – odl. US, 29/95 – ZPDF, 59/96, 45/99, 42/00 – odl. US, 52/00 – ZGPro, 52/00 in 110/02 – ZGO-1) ali Zakon o graditvi objektov (Uradni list RS, št. 102/04 – uradno prečiščeno besedilo, 14/05 – popr., 92/05 – ZJC-B, 93/05 – ZVMS, 111/05 – odl. US, 126/07, 108/09, 61/10 – ZRud-1, 20/11 – odl. US, 57/12, 101/13 – ZDavNepr, 110/13, 22/14 – odl. US, 19/15, 61/17 – GZ in 66/17 – odl. US)), Zakonu o inšpekcijskem nadzoru (Uradni list RS, št. 43/07 - uradno

prečiščeno besedilo in 40/14; v nadaljevanju: ZIN) ter so pridobili naziv po Zakonu o javnih uslužbencih (Uradni list RS, št. 63/07-uradno prečiščeno besedilo, 65/08, 69/08 - ZTFI-A, 69/08 - ZZavar-E, 40/12 - ZUJF, 158/20 - ZIntPK-C, 203/20 - ZIUPOPĐVE, 202/21 -odl. US in 3/22 – Zdeb; v nadaljevanju: ZJU), izpolnjujejo torej vse pogoje za imenovanje v gradbenega inšpektorja po novih določbah.

K 4. členu (začetek veljavnosti)

V tem členu je urejen začetek veljavnosti zakona, tako da zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

IV. BESEDILO ČLENOV, KI SE SPREMINJAJO

89. člen (pogoji za gradbenega inšpektorja)

Za gradbenega inšpektorja je lahko imenovana oseba, ki izpolnjuje pogoje, določene s predpisi, ki urejajo pogoje za javne uslužbence, in s predpisi, ki urejajo inšpekcijski nadzor, in ima izobrazbo s področja arhitekture, gradbeništva in drugih podobnih tehničnih izobrazb ali s področja prava, pridobljeno po študijskih programih najmanj ravni druge stopnje izobrazbe v skladu z zakonom, ki ureja visoko šolstvo, oziroma izobrazbo, ki ustreza ravni izobrazbe, pridobljene po študijskih programih druge stopnje, in delovne izkušnje s področja graditve objektov.

137. člen (prehodno obdobje do vzpostavitve sistema eGraditev)

(1) Sistem eGraditev se v okviru prostorskega informacijskega sistema vzpostavi 1. januarja 2024.

(2) Ne glede na 11. člen tega zakona v delu, ki se nanaša na elektronsko poslovanje, ter drugi odstavek 68. člena in osmi odstavek 70. člena tega zakona v delu, ki se nanaša na javno objavo v sistemu eGraditev, se do vzpostavitve sistema eGraditev zahteve, izjave, prijave, sklepi in odločbe iz tega zakona vlagajo oziroma izdajajo v pisni obliki.

(3) Ne glede na prejšnji odstavek se do vzpostavitve sistema eGraditev projektna dokumentacija za izvedbo gradnje, projektna dokumentacija izvedenih del in dokazilo o zanesljivosti objekta vložijo samo na elektronskem nosilcu.

(4) Dokumentacijo za pridobitev gradbenega dovoljenja, zbirno mapo dokazila o zanesljivosti in zbirni načrt projektne dokumentacije izvedenih del, na podlagi katerih je bilo izdano gradbeno oziroma uporabno dovoljenje v postopku, začetem pred vzpostavitvijo sistema eGraditev, upravni organ hrani deset let po izdaji takšnega dovoljenja.

(5) Če sta s tem zakonom predvidena seznanjanje in obveščanje mnenjedajalcev, inšpekcije in drugih organov, se ti do vzpostavitve sistema eGraditev obveščajo po elektronski poti, pri čemer se seznanitev oziroma obveščanje z gradbenim dovoljenjem opravi samo s poslano odločbo brez dokumentacije za pridobitev gradbenega dovoljenja.

(6) Ne glede na peti odstavek 10. člena tega zakona do vzpostavitve sistema eGraditev inšpektor, ki je začel postopek inšpekcijskega nadzora nad gradnjo nezahtevnega objekta, drugega pristojnega inšpektorja o začetku postopka nemudoma obvesti po elektronski pošti.

(7) Do vzpostavitve sistema eGraditev se integralno gradbeno dovoljenje objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave in državnem portalu eUprava.

V. PREDLOG, DA SE PREDLOG ZAKONA OBRAVNAVA PO NUJNEM OZIROMA SKRAJŠANEM POSTOPKU

Predlagane spremembe in dopolnitve se nanašajo na manj zahtevne spremembe glede pogojev za imenovanje osebe za gradbenega inšpektorja, zato se predlaga, da se zakon obravnava po skrajšanem postopku.